

OD ISTE AUTORKE

DNEVNIK SRPSKE DOMAĆICE

HAPPY END

AZBUKA MOG ŽIVOTA

MUŠKA AZBUKA

GOSPODIN POGREŠNI

TRAŽI ME

TVOJ ANĐEO ČUVAR

MAJKE MI, BAJKA

MIRJANA BOBIĆ MOJSILOVIĆ

Copyright © 2003, Mirjana Bobić Mojsilović
Copyright © ovog izdanja 2019, Laguna

MAJKE MI, BAJKA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta
odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Prva glava

Posmatrao sam njen profil. U mraku bioskopske sale, Lili je, obasjana svetlošću ulica San Franciska, sa sinemaskop platna, izgledala kao mali plavičasti Mesec. Tamo, u drugoj realnosti, jedan ševrolet uzmicao je poteri policijskih automobila, čija su se udaljena svetla survavala po brdovitom predelu najfilmičnijeg grada američkog Zapada, kočnice su škripale i zvonili su tramvaji, čulo se „fuck’n“ na svakih nekoliko sekundi, a ja sam gledao tu liniju nosa, napućenu gornju usnu, tiho podizanje njenih malih grudi ispod džempera, i njenu negovanu meku šaku položenu u mojoj.

Moja ruka, koju je u napetim trenucima filmske priče stezala, izgledala mi je kao velika bela mrtva lignja. Sa pegama. Imam 47 godina.

Petak uveče u američkoj provinciji.

Pored mene, sa druge strane, tip umotan u nekoliko pašmina šalova, proždirao je kokice mljackajući kao svinja, što me je veoma dekoncentrisalo. Ispred mene, neka

jebena raspuštenica sa punđom veličine Empajer stejt bildinga, zaklanjala mi je vidik prilično, a u redu iza, dva gej lika, nabijala su mi kolena u leđa. Jebem li ga šta su radili, nisam smeo da se okrenem.

Ja sam sredovečna muška pička.

Inače, nije da sam baš zavisnik od visokobudžetnog Holivuda. Mogu i bez najnovijih filmova A produkcije. Ali bioskop, o, to da. To je sasvim druga priča. Volim ga, zbog mraka, koji me vraća u detinjstvo. To mu dođe kao neka vremenska mašina, taj mrak, znate. Jer moje detinjstvo bilo je u prošlom milenijumu, dragi prijatelji, odmah posle velikog rata, koji u Evropi eufemistički nazivaju Drugim i Svetskim.

Lili odjednom upliće svoje male prste u moje.

Da l' sam već rekao da imam pege na nadlanicama? To je, kažu, prvi vidljivi znak biološke starosti. Ali ja sam muškarac, beli muškarac sa ričkastim dlačicama po telu, i po nadlanicama. Mogu da prođem kao pegavac. To je dobro. Lili se verovatno pravi da ne vidi da imam bore i po rukama. Ona, kaže, voli moje ruke. Odjednom, mislim da volim sve na njoj. Idem u bioskop da bih na miru mogao da je gledam. Ne, ne, nije da se krijemo! Nemam šta da krijem.

Ja sam građanin velike, ponosne, hrabre i slobodne zemlje.

Urugvaja.

Zežam se. Ja sam mali uplašeni Amerikanac.

Nedavno mi je, dok sam trčao po Mardžori parku, prišao mladi Afroamerikanac. Prepao sam se, mislio sam da hoće da mi skine nove adidas patike koje sam prethodnog dana kupio u šoping molu na kružnom putu A-23 koji vodi ka Irvinsdejlu, kad mi mladunac, obučen u nekoliko

desetina majica i sa smaknutim pantalonama dostojnih veličine jednog Olivera Hardija, priđe. „Čoveče, ne trči suviše“, reče gledajući me iskosa, kao da mu je neko platio da baš on čuva tu divnu stazu obgrljenu drvoredom kedrova od ovakvih „matoraca“ kao što sam ja.

„Zbog srca, misliš?“, pitao sam umilnim i srdačnim glasom, presrećan što, najverovatnije, neću biti pokraden.

„Ne, čoveče. Svako od nas ima tačan broj koraka u životu. Nemoj da svoje potrošiš prebrzo.“

I zatim se samo okrenuo, i nastavio da hoda.

Bio je to korak pantera, kojim danas hodaju mladi sa ulice. I mladi iz parka.

Stao sam. I dobro sam se zamislio. Prvo, Bog nam šalje glasnike onda kada ih najmanje očekujemo, i ti glasnici obično imaju puno majica na sebi. Zar ne? Lepo, pomislih. Hvala ti, dragi Bože. Hvala ti. A onda, koliko mi je koraka još ostalo u životu? I odakle takva mudrost ovome mladom obojenom besprizorniku, razmišljao sam gledajući za njim. Ulični dendi postmoderne Amerike se u tom trenutku okrenu, i ponovo krenu ka meni.

„To je stara kineska mudrost, čoveče.“

„Nisam znao“, uzvratih, pomislivši da se mladić predomislio u vezi s mojim patikama. Ništa drugo, na meni, iole vredno, nije postojalo. Već sam bio spreman da se sagnem i počnem da odvezujem pertle.

„I, čoveče“, nastavi gledajući me pravo u oči, pogledom iz koga je izbijala zaostavština Malkolma Iksa, „zapamti ovo: kad se rodiš – ti si roze, kad ti je hladno – ti si plav, kad si bolestan – ti si zelen, kad si besan – ti si crven, kad se sunčaš – ti si braon, kad te kremiraju – ti si crn. Pa, onda, čoveče, nemoj mene da nazivaš obojenim!“

„Ali nisam ništa rekao“, promućao sam prestravljen pred činjenicom da mi mališa čita misli. On se samo okrenu, pokazujući rukama kao da daje koš, i gegajući se ode, vukući svoju dugačku natrontanu senku za sobom.

Jesam li ja, to, pomalo i rasista?

Kakvu mi je dobru lekciju održao gospodin Nepoznati! Koji čak nije ni loše izgledao. I koji me nije opljačkao. Bio sam dirnut, naročito zbog činjenice da su moje nove adidas patike zadržale prvobitnog vlasnika.

Mislim, to sam ja. Mali čovek, u godinama. Usran od straha za sopstveni život, sopstvene patike, sopstvene polne ćelije, i donedavno, i za svoju kosu. Sada sam batalio to sa kosom. Ovde, gde već sedam godina plaćam porez, u univerzitetskom gradiću Somersvilu, okrug Džezekiel, 49. Savezna država SAD, kosa više nije u modi. Bar ne u području edukacije. Profesor univerziteta ne mora više da izgleda kao Majkl Daglas u onom filmu sa Tobijem Megvajerom i slepim psom. Ono, kao, masna, proseda, duža kosa i somotski sako, sa aplikacijama od antilopa našivenim na laktovima. Znate taj simbolizam? Alkohol, duvanje. To, prokleti hipici, valjaju kao stil. Taj kliše.

Mislim, ja više izgledam kao onaj jedan baja, plaćeni ubica u filmu *Afera Pelikan*, koji ide da ubije Džuliju Roberts. Dakle, ćelav sam na temenu. Imam svetlosmeđe loknice okolo, i zulufe. Ili, još bolje, Andre Agasi, koga je brica ostavio na cedilu. I probušeno levo uvo.

Suzan mi je pre četiri godine kupila brilijantsku minđušicu za rođendan. Dopalo mi se, sebi izgledam mlađe sa tim. A ne izgleda besprizorno kad obučem sako i kravatu.

Ko je Suzan? Pa, to je gospođa Džulijana Volisa. Moja žena. Ali o tome sada ne želim da govorim.

Hoću da govorim o Lili. O njenom profilu, o mraku u bioskopu, o njenoj maloj ruci u mojoj. O tome kako mi se život odjednom promenio.

„Džul, moram da te vidim“, šapuće Lili u telefonsku slušalicu i ja počinjem da se tresem.

„Da, Semjuele, do kraja nedelje ću pregledati i oceniti zadatke“, kažem glasno i teatralno, a zatim nogom, polako, kurvinski, zatvaram vrata radne sobe, da Suzan ne provali. Mislim, ko je ono rekao „teško je biti strpljiv sa slabima“?

Iznenada, uzbuđen sam kao na mojoj prvoj bezbol utakmici, dok su u publici, slepi od treme, sedeli moji roditelji. Jedva čekam da dohvatim loptu, samo sam prepadnut da je stvarno ne dobijem, jer ne znam šta bih s njom. Tako nekako.

Otkao sam, u svakom slučaju.

Imate problem sa tabuima? Je l' to u pitanju? Al' ovde je sve u redu. Ona je punoletna. Ja sam takođe punopunoletan, mi smo slobodni građani najslobodnije zemlje na svetu.

Ulazeći u bioskop, ipak sam podigao rol-kragnu svog džempera do nosa. Kragna mantila se podrazumevala. Imao sam i šesir od mušemastog materijala, nabijen do očiju. Mora biti da sam izgledao kao špijun francuskog Pokreta otpora, samo sreća što u Somersvilu, ili Irvinsdejlu, svejedno, okrug Džezekiel, slabo proučavaju istoriju Evrope. Da me je neko od prisutnih građana okruga Džezekiel, izabran u metodi slučajnog uzorka, opisivao, verovatno bi rekao da sam izgledao kao nižerazredni FBI službenik. Što je strašno za moj ego, ali cilj je bio toliko vredan da je svaka cena koju sam plaćao bila, u najmanju ruku, potpuno prikladna.

Ona se takođe odlično držala, praveći se da me ne poznaje dok je ulazila u bioskop. Bio sam prestravljen da ne sretnem nekog poznatog, iako je verovatnoća bila mala – ja sam, kao tipični predstavnik uplašenog čovečuljka, željnog kakve takve avanture, u znak predostrožnosti izabrao bioskop u blizini Irvinsdejla, do koga sam, sve gazeći papučicu za gas kao kakav prokleti tinejdžer, mamuzao svog nisana čitavih pedeset minuta. Lili je stigla svojom tojotom. Živela emancipacija! A bio sam prestravljen i da mi Lili ne priđe i ne počne da me ljubi pred svima.

Hteo sam prvo da razgovaramo.

Uzgred, ne bih znao da kažem koji se film davao. Neka *Opasna potera* ili nešto slično. To je čuveni novi žanr – film od dve reči, imenica i pridev. Posle se samo sećate scene u kojoj, na primer, neka riba prekršta noge.

A tresao sam se od straha da me malena ne ispali. Ja sam došao prvi. Čekao sam je nekoliko minuta. Napolju je, naravno, pljuštala kiša. Jer bez tog meteorološkog detalja, cela scena ne bi vredela ni pola centa. I onda smo seli jedno pored drugo, kao da se ne poznajemo. I onda su nam se dodirnula kolena. Bila je to struja kakvu nisam osetio još od...

Želite više podataka o njoj? O, strpите se. Ne žurite. I vama su kao i meni izbrojani i koraci, i izdisaji i udisaji. Možda su nam i reči izbrojane. Šta bi na ovo rekao hip-hop mudrac iz parka? Koliko ona ima godina? To želite da znate? Moja Lolita iz Somersvila?

Da, ali priča je malo drugačija. Nisam ja nikakav moderni Nabokov, koji se opsetio da skoro pedeset godina kasnije napiše i doživi uverljiviju verziju skandaloznog tabua. Pošto danas, pre svega, nema tabua. Sve je

podnošljivo, osim da si bolestan, star i bez para. Deca, starci, životinje, kloniranje beba, sveštenici koji su postali seksualni superstari, meso odasvud, anatomija ljudske seksualnosti povezana sa anatomijom ljudske destruktivnosti, dokumentovani užas, sve je negde zabeleženo, implantiranje čipova u ljudsko meso, bolesti kao metafore jednog života u materijalnom, proždrljivost te naše, američke, gladi za zabavom.

Ali, čini mi se da smrt, ipak, nikad nije bila jače prisutna. Nema to veze sa mojim godinama, sa mojom zrelošću, sa sklonošću sredovečnih da se kontemplacijom odbrane od biologije. Nije to u pitanju. Osvrnite se oko sebe, uostalom. Zar nije sve u ovom modernom svetu upravo tako smišljeno, upravo tako napravljeno – samo da zamajemo smrt, samo da je zasmujemo, da je nekako zajebemo, da je nateramo da pomisli da ćemo biti u Buhari, a da ostajemo u Samari...

Ne znate tu priču? Ništa onda.

Hm, Semjuel Hekmen je moj kolega. Predaje istoriju hrišćanstva. Mlađi je koju godinu od mene. Dobar čova, voli pivo i duvanje, iako je karijeru započeo kao prezviter Metodističke crkve američkih kopnenih snaga u Keniji. Ali na neki krajnje eklektičan način, on je mešavina najbitnijih popkulturnih trendova druge polovine prošlog veka. Šta da vam kažem? Još nije izašao iz adolescentske faze. Sluša rege!!!

Lili je njegova ćerka. U tome je problem. Ili možda uopšte i nema problema?

Kad me je prvi put poljubila, zavrtelo mi se u glavi. Ona je napravila prvi korak, i to mora de se uzme u obzir! Ona, a ne ja! Kad su svi izašli iz učionice, Lili je prišla

mom stolu, rekla mi jedno jebozovno „hej“, ja sam podigao glavu sa njihovih seminarskih radova o kojima smo razgovarali na času, i njene usne su već bile na mojima. Pune, vlažne usne. Sreća moja što sam sedeo. Pručila se preko stola, i poljubila me. Ništa nisam uspeo da kažem. Koji bi „matorac“ na mom mestu, uostalom, odbio takav poljubac sudbine, možda poslednji krik iz savane mog skoro završenog emotivnog života. Mislim, za nju, ipak, jesam matorac, to su činjenice života. Činjenice biologije, činjenice moje biografije.

Iako se trudim da ih kako god mogu zabašurim.

Trčim, to sam već rekao. Radim sklekove, spasavam svoju muskulaturu od sledejućeg ruiniranja, koliko god mogu, mnogo čitam, trudim se da budem u toku, nosim vedre boje, volim seks, i rado ga se sećam. Pokušavam da čak budem i duhovit na sopstveni račun. Odvalim nešto tako i onda se smejem naglas.

Smejanje je važna, možda najbolja psihoterapija kojoj sam pribegao.

Dok sam prošle godine prolazio tešku depresivnu krizu, moj terapeut mi je savetovao da se upišem na neki od *new-age* kurseva smejanja. Trebalo mi je tri meseca da počnem da se smejem naglas. Onda sam ukapirao. Pet minuta smejanja dnevno, isto je kao da sam pojeo kilogram pomorandži, pola kilograma paradajza, glavicu kelja i pojeo devet brazilskih oraha. Smeh je delotvoran kao kombinovane tablete vitamina i minerala, tako moderne u poslednje vreme.

Pa, nisam bio neveran Suzani, ako to pitate. Ne mnogo. Nekoliko malih, kratkotrajnih seksualnih avantura. Ali, to je bilo ranije. Odavno. I, samo nekoliko puta, više zbog

toga da ne zaboravim da sam lovac. Valjda je to bilo zato. Ulovljeni lovac, bilo bi najpreciznije reći. Uglavnom su one mene startovale. Urednice, lektorke, na seminarima i tako to. I, da budem iskren, nisam se nikada loše osećao zbog toga. Nije me grizla savest. Ništa time nije bilo dovedeno u pitanje – naprotiv, moj majušni Kazanovin poriv dobio je svoje zadovoljenje. Čim bih ih privoleo da pođu u krevet sa mnom, prestajale su da me toliko zanimaju kao osobe. Seks, to da, a onda sam bežao, glavom bez obzira.

Poslednji put bilo je to pre dve godine u Las Vegasu, kad smo slavili momačko veče Lilanda Grupa, mog starog druga koji se kasno oženio. Svojim cimerom sa studija.

Nije to baš bilo nešto čime bih se pohvalio – ona je bila četrdesetogodišnja pripita verzija Valeri Perin i veoma našminkana. U večernjoj haljini sa rezedo šljokicama. To mi je bio poslednji izlet. Muž joj se rasturao u kockarnici – dobijao i gubio vrtoglave cifre. Njoj je bilo dosadno. Imala je nalakiranu punđu, i govorila mi „dragi“. Imala je grudi veličine prasića, i bila je nekako ranjena. Dženis, zapamtio sam joj ime. Ljubila me je sočno, toga se vrlo dobro sećam, veoma sočno, tako da sam u jednom trenutku bio poverovao da se igram sa starim vlasništvom Hjua Hefnera. Mislim, baš se trudila oko mene. Ali i ja sam bio pijan.

A alkohol je smrt za odvojenu egzistenciju koju nosimo u pantalonama, ako razumete šta hoću da kažem.

Mislim, nisam ja nikakav pravi švaler. Ponekad mi je uspevalo, a ponekad i nije.

Sušтина je da nikada nisam hteo da se upetljavam, nisam hteo da se upetljavam, razumete, nisam hteo priču u nastavcima, njihovu ljubav, izlive nežnosti, iskrene

priče, oh, ne, samo nemojte da me davite prozaičnim pričama. *Brief Encounter*. Kratak susret koji posle traje ceo život. Ne te priče, pune emocija i suza.

Prave priče su moj posao. A one moraju da se izmisle.

Dok je posmatram u mraku bioskopa, ovu malu iznenađnu Lili, tako sočnu i tako mirišljavu, dok njena mala ruka leži u mojoj i dok mi mazi prste, neću da razmišljam o Suzani. Ostala je kod kuće uz upaljen televizor. Učinilo mi se, kad sam izlazio, da su joj oči bile pune suza. Ništa me nije pitala, ništa joj nisam rekao. Drmnem glavom da oteram te prokletničke misli iz oblasti krivice zapadne civilizacije. Zapadne pustolovine čoveka, što bi rekao De Ružmon. Po imenu Denis. Mi kažemo Denis, iako to ime ne postoji u francuskom.

Mislim, razvod nikada nije bio naša tema. Te priče, to ima samo na filmu. Ljudi se razvode, ipak ređe nego što je to predstavljeno u medijima. Ovde je razvod mnogo skupa zabava. Ne, ne skrećem sa teme.

Mislim, nisam ja tražio ovu priču. Ona je našla mene, Izabrala me je. Totalno sam nevin.

Pada mi na pamet jedna mudra opaska mesje Denija Crvenobrdog – čovek je lepo zaključio da u jevanđeljima ima jedan „propust“ koji mora da natera na razmišljanje i puritance i askete: kada je Satana iskušavao Isusa koji je četrdeset dana postio u pustinji, on ga je iskušavao glađu – „pretvori ovo kamenje u hlebove“, zatim činima – „baci se dole s vrha hrama i anđeli će da te nose na rukama“, i moći – „daću ti sva kraljevstva ovog sveta“. Ali, zaključuje Filozof, Satana ga ne napastvuje onim iskušenjem koje je za sve askete i puritance bilo i ostalo iskušenje *par excellence*. A tek za obične, sredovečne smrtnike! Eros.

Mislim, šta sam tu mogao? Da li biste vi izmakli glavu pred takvom „neprirodnom ponudom“, da li biste se izmigoljili poljupcu devojčeta od 22 leta, poljupcu koji je mirisao na lipstik sa aromom maline i žvaku sa aromom eukaliptusa, poljupcu koji se tako iznenada i tako sočno zalepio na moja usta, da su moji intimni delovi odmah reagovali.

Već čujem uzbuđeni žamor moralista koji vrte glavom i zaključuju kako pravi odgovoran čovek mora da nađe načina da se takvim iskušenjima odupre, pogotovo ako je iskušenje zrelo da mu bude ćerka, pogotovo ako mu je učenica, i pogotovo ako je ćerka njegovog kolege. Brrr.

Nisam, dakle, tražio ovu priču. Istini za volju, prihvatio sam je oberučke, ali našao sam se u njoj. Kao slučajni prolaznik na ulici, kroz koju jure pljačkaši banke sa iscepanom kesom punom novčanica od pedeset dolara, a duva vetar, je li, i pred nosom vam lete pare. Sagnuli biste se i vi i podigli biste ih, zar ne?

Na mene je tako pao taj njen sočni poljubac, i ti telefonski pozivi, i upecao sam se. Neko bi zaključio da se na te stvari upecaju samo romantičari, oni koji ne mogu da žive bez stalnih treptaja srca, bez neizvesnosti i prvih susreta, muškarci koji se gnušaju rutine, života sa poznatim redom, poznatim telom pored sebe... Nisam sebe video kao romantičnog tipa, pogotovo ne sa ovako mladom osobom obučenom u mindušicu na pupku i čipkasti crni brushalter koji je dominirao ispod njenih uzanih, dekol-tiranih i kratkih majica. Pa zašto sam onda prihvatio da se vidim s njom, izvan fakulteta, izvan pravila, inkognito, u bioskopu na pola puta do Ničega? Upravo zato. Što je sve bilo nemoguće, uključujući i detalj koji zamalo da

zaboravim – zato što mi je rekla da me voli. Ona me voli! Iako joj nisam verovao, nisam mogao da odolim.

Đavo stvarno ima prelepo lice, sočne usne i opasne izjave. Kako sam mogao da odolim? Šušlav glas, meko „I“ dok izgovara moje ime. Bilo je laskavo. Bilo je zastrašujuće. Bilo je neoprostivo. Bilo je neodoljivo. Poklekao sam.

Ja sam slab.

Ja sam uplašen.

Ja sam opšte mesto, mala anegdota o panici.

„Fenomenalno“, uzviknula sam sa osmehom od uva do uva. Posle dužeg vremena bila sam tako ushićena i tako srećna. Peti put sam pročitala prvo poglavlje. Stalno se vraćam, otvaram nasumice stranice knjige i čitam. Prosto ne mogu da se odvojim od nje. Papir je bio tako beo, slova su bila prelepa, knjiga mi je tako dobro ležala u rukama, a ja nisam ni bila svesna da sam je na neki način milovala, da sam je mirisala. Stranicu po stranicu.

Iznenada, u potpunoj čitalačkoj tišini i opuštenosti nedeljnog popodneva, moj nervni sistem bio je teško ugrožen zvonjavom telefona, usled koje sam poskočila kao oparena. Knjiga, roman originalnog naslova *Oprosti mi, Suzana*, kod nas objavljen pod naslovom *Fukanje*, „trenutno vrlo modernog američkog pisca mlađe generacije – zapamtite ovo ime – Marka Holisa Barela“, kako je pisalo na poleđini, ispala mi je na pod.

Kad čitam i kad se veoma udubim u misli, u ritam teksta, kad otplovim na krilima priče u svet u kome je sve moguće, u kome tačno vidim boje svetlosti i osećam sve mirise, dah likova, čujem njihove glasove, svaki iznenadni

zvuk iz stvarnosti deluje mi kao udarac sekire u hipofizu. Tako je uvek, tako je i sada.

„Samo sam htela da vidim kako si“, zvonio je, sa malo povišenim reglerima za radost, Verin glas sa druge strane žice.

„Je l' sve u redu?“, pitala je, podozrevajući da možda baš i nisam u najboljem izdanju, s obzirom na moju povučenoost od sveta u poslednjih nekoliko meseci, ali nije smela ništa više da detaljiše.

„I da znaš, živa je šteta što nisi došla na ručak. Puževi su mi bili fantazija. Malopre su svi otišli.“

„Stvarno?“ U tom trenutku po glavi je počela da mi sporo puže jeziva misao o tome kako puževi strašno plaču, kao deca, kako cvile, dok ih nekoliko dana izgledaju pred kuvanje. Fuj! „Stvarno nisam mogla da dođem“, rekla sam odsutno, nežno prevrćući nogom tu prelepu knjigu, koja je, ispuštena, ležala na tepihu, kao neka ostavljena, zloupotrebljena, rasčerečena i rasčupana žena. S ljubavlju sam je okrenula u položaj poštenja, i, tako, sa sklopljenim koricama, tu, pod mojim nogama, delovala je pripitomljeno. Kao moj dragi, jedini kućni ljubimac. Izgledala je veoma čedno.

Nasmešila sam se na tu pomisao. Jer je izdavačka kuća, očigledno, pokušavala da je zbog boljeg plasmana na tržištu, ovdašnjoj publici prikaže kao ljubavni roman u kome se događa čudo nove postmoderne erotike. A erotika je u njoj samo fon u kome se odvija sasvim druga priča.

Naravno, bila sam oduševljena koricama – bile su lakirane i sijale su se čak i pod prigušenom svetlošću novembra, koja je jedva dopirala u moju sobu. Na naslovnoj strani bila je slika ženskih grudi koje su kipele iz vunderbra

brushaltera u dezeniu američke zastave – na jednoj dojci je bio istetoviran naslov FUKANJE. Ime pisca bilo je, u vidu zlatnog priveska koji se spuštao do famoznog mamalnog razdeljka, okačeno na lančetu. Druga dojka bila je pečatirana okruglim pečatom na kome je pisalo „Bestseller“.

Nije mi samo bilo jasno odakle uredniku knjige ime-nica „fukanje“ – jasno je da je ona trebalo da bude sleng verzija reči kojima se direktno i bez uvijanja označava polni čin, danas, među đacima moje gimnazije, poznat kao tucanje, karanje ili, u najgorem i najređem slučaju, kao trpanje, ali mislim da za fukanje nikad ranije nisam čula. Nisam, dakle bila baš oduševljena naslovom.

„Ljubo, jesi tu?“ , cvrkutala je moja najbolja drugarica. „Šta ćeš da radiš?“ , pitala je kao da mi se unosi u lice, sprečavajući me da odlutam u temu grafičkog dizajna.

„Dobro sam, čitam“ , rekla sam. „Sedim ovde uz jednu Suzan...“ , dodala sam zagonetno.

„Uz koga?“ , pitala je, a u njenom glasu sam nazirala početak prijateljske ljubomore – ko je to, s kim sedim nedeljom po podne, a da nije muškog roda i da je ona ne zna.

„Iz knjige, Vera, iz knjige. Nije prava, ne brini.“

„Šta čitaš? Nadam se da nije nešto depresivno“ , bila je brižna kao da mi je starija sestra.

„Nije, ne brini“ , rekla sam samouvereno i veselo. „Ljubavna priča, ali je fenomenalno, majke mi. Genijalno! Ne mogu da ti prepričavam. Ali polazna osnova je da tip vara svoju ženu, to je to. Jer se prepao od starosti. Uvek je to – to, znaš“ , dodala sam duboko uzdahnuvši.

„Kliše. Svaka priča je u osnovi kliše. Jedina razlika je u tome kako se napiše. A ovo je vrlo uverljivo.“

„Zašto kliše? Uopšte se ne slažem“ , rekla je, spremna da se odmah baci na teoretisanje.

Zatim je usledila mala pauza u kojoj sam ja još jednom duboko uzdahnula, misleći na sopstveni život, a ne na književnost, a Vera je, s druge strane žice, smišljala kako da odbrani život, kako da odbrani ljubav, veru i nadu, kako da odbrani optimizam, kako da odbrani ovaj svet od posrtanja u apatiju, od padanja u tugu, od gubitka radosti. Videla je ona to sa mnom više puta.

„Slušaj me, čikita, uvek je to ona Hičkokova anegdota...“

„E, nemoj da se ljutiš, ne znam da li sam u ovom trenutku raspoložena za didaskalije iz oblasti filmske umetnosti“ , rekla sam pomalo nervozno. Htela sam da se vratim svojoj knjizi.

„Kao, Hičkok je strašno želeo da napokon napravi jedan genijalan ljubavni film, i sanjao je često isti san, san koji je bio scenario za taj film, ali kad bi se probudio, zaboravio bi ga. I bio je očajan. Je l' me slušaš?“

„Ti si neviđena“ , rekla sam kao i uvek razoružana njenim neviđenim životnim žarom, bojom njenog glasa, njenom mudrom, nepogrešivom intonacijom.

„I onda mu je psihijatar rekao“ , nastavila je zaneseno, „da pored noćnog stočića stavi papir i olovku i da, čim počne da se budi, zapiše šta je sanjao. I, jednog dana, stari dobri Alfi je, pred zoru, onako bunovan, nešto zapisao i vratio se da spava. I, ujutro, kad se probudio, setio se da na noćnom stočiću ima rešenje svoje stvaralačke muke...“

„I, majke ti, šta je pisalo?“

„Pa, znaš šta je bio njegov genijalni san, njegov scenario za genijalan ljubavni film?!? Znaš šta je pisalo na papiriću? 'Sreli se momak i devojka.' Kapiraš? Samo je to kliše, samo je to opšte mesto. Sve ostalo je posebno. Glavu gore!“

„Vera, tako te volim, ne brini“, nasmejala sam se. „Ne brini za mene, sve je okej, čujemo se“, rekla sam i spustila slušalicu. Ona i ne sanja, ona ne može ni da pretpostavi da sam ja milion puta bolje nego što može da zamisli.

Da, sreli se momak i devojka.

Pa, i Hičkok i Vera jesu u pravu. Stvari su tako jednostavne i tako komplikovane u isto vreme. Ali, na kraju je, uvek, zbog nečega tužno. Ne treba ni da posmatram druge ljude, druge veze. Dovoljno je da pomislim na sebe i Đorđa.

La romansa è finita.

Na kraju se ljudi, ipak, rastaju. Osim, možda, u knjigama. Da li sve lepe ljubavne priče moraju da budu tužne? Ne mislim na ono Rajan O’Nil i Ali Mekgrou, daleko bilo. Mislim na završetak.

Ipak, samo dok si veoma mlad, možeš da veruješ u hepiend, u srećan kraj u ljubavi. Inače, posle trideset i neke, ljudi, ne svi, nego optimisti, vetropiri, veruju samo u srećne početke, jer znaju da ovo sa krajem nema smisla. Probali su i videli su da znaju. Ne lože se više.

U životu, *happy end*, to je *contradictio in adjecto*. Nemoguće. Samo onaj ko ne zna, ko ništa ne zna, može da bude bezbrižan. To je stvarnost, nažalost. Pesimista bi rekao da je život samo skup prijatnih predaha između užasavajućih i potresnih lekcija. Optimista bi rekao da su prijatni događaji i lepi obrti začeti u našoj uverenosti da ih zaslužujemo.

Suzan iz romana, liči na mene.

Zato dasa iz *Fukanja*, profesor Džulijan Volis, čini zaista ono što mora da čini skoro svaki muškarac u kriznim godinama. To je tako svuda. On gleda unazad. Gleda

dvadesetdvogodišnjakinju i negde u svojoj podsvesti veruje da je mladost zarazna bolest. Postaje sebičan u svom strahu od starenja i boli ga uvo što Suzan ostaje ispred televizora sa očima punim suza. Što se malo sama ne potruđi, uostalom? Jelda?

Pa, svako mora da se potruđi.

Iskreno? Sve ostavljene, uplakane, nesigurne žene iz literature, liče na mene. Ja sam emocionalni kliše, ono – volim, strepim i posle patim. O meni se nikada neće snimiti film, niti bi ikom palo na pamet da od mog života napravi roman. Ipak, rekla bih da se trudim da od svog života napravim nešto.

Ludo je što se i Suzan, kao i ja, potrudila.

Nasmešila sam se na tu pomisao.

Zevnula sam i protegla noge, zatim ruke, zatim sam malo radila vežbe za vrat, puckalo je negde na pršljenu C5, ali to je normalno u mojim godinama, zar ne?

Koliko je to sati? Već je sedam uveče, a ceo dan nisam ništa jela. Zato mi se malo muti u glavi. Mogu da napravim špagete a la karbonara. U frižideru imam mileram i malo slaninice, a i flaša sinoć načetog vranca stajala je molećivo na kuhinjskom pultu.

Pa, onda ćemo da kuvamo.

Uključila sam radio. Na Dvestadvojci su puštali rokenrol, uz detaljna objašnjenja o debljini žica na električnim gitarama, koja je, ne znajući za milost, davao neki muzički stručnjak, posle svake pesme. Počela sam da se smejem. Tip ne zna da kaže „r“ i „l“, a više nego ’leba da jede voli da priča na radiju. Mislim, da li na početku novog milenijuma ikoga zanima gde je Nil Jang kupio svoju prvu gitaru, i šta je nekadašnji kritičar *New Musical Expressa*,

zvani, na primer, Kris Meksoul, napisao povodom kompilacijske verzije albuma *The Flute* grupe *Noisy Street* iz 1979? Koga to može da zanima osim, na primer, nekog fana iz romana Nika Hornbija? Dakle, ubi me čovek. Uz trice istorije rokenrola, uz taj unjkavi glas stvarno nisam mogla da jedem špagete. Još manje da pijem vino. I još manje da se osećam zadovoljno.

Promenila sam stanicu. Daljincem. Stigla sam do Radio JAT-a – gde su puštali stare balade. Upala sam na Hulija Iglesijasa, na starog Hulija, kad je bio mlad, iz mojih gimnazijskih dana.

Ludilo. Stara kičerka u meni odmah se raspilavila.

„Hulio, živeo ti meni.“

Podigla sam čašu i odpila dobar gutljaj vranca koji je bio idealno mlak.

Na neki način, nazdravila sam i sebi, i tom danu, i toj dobroj priči o profesoru, njegovoj ženi, njegovoj devojci i spasavanju vlastitog života. Mog, Suzaninog, bilo čijeg.

Savršeno. Pasta je bila al dente, kao što treba, i dovoljno žilava da pruža predivan otpor zubima, a kombinacija milerama i slaninice, taj gusti mlekast ukus sa mirisom dima, probudio je gladnu aždaju u meni. Što bi rekli u onoj reklami, uživala sam svim čulima. Beše to divan ugođaj, u svakom slučaju, sa sve Huliovim mekanim, suznim, a u isto vreme erotsko-mokrim glasom iza mojih leđa.

Pa, kad bolje razmislim, i nedelja u Beogradu, u novembru, čak i kad ste sami, i ostavljeni, može biti stvarno dobar dan.

A onda je sa radija dolepršao do mene smrtonosni Šarl Aznavur. Dolepršao i zagrlio me poput nežne svilene ešarpe na vetru. (Ovo je baš lepo, moram da zapišem!)

Dakle, pevao je *Il faut savoir. Il faut savoir encore sourire*. Pevao je meni, mom vinu, mojoj karbonari, pevao je činjenicama mog života, pevao je mraku koji je već pao, i košavi koja je lupkala po mojim prozorima.

Il faut savoir. Pevala sam s njim, *la, la-la-la, il faut savoir*. Treba znati. Počela sam da se smeškam. Treba znati još se smejati. To je pevao.

Pa, smejala sam se.

Uticao literature ali i muzike na moj život stvarno je neverovatan! Dobra pesma, dobra priča, dobra rečenica, na mene deluju fiziološki. Neprestano se ježim, onda srce počne da mi kuca brže, uvek se malo izmaknem iz standardne vertikalne sopstvenog bića, ta divna mala neizbežna deklinacija u odnosu na osu stvarnog postojanja uvek mi malkice zamagli vid, taman toliko da taj simbolički sfumato omekša stvarnost; zatim mi zaigra pod srcem neki radosni vrabac i odmah se promene sve boje oko mene. Mislim, u tim trenucima sam neobjašnjivo egocentrična, i kao Oskar Vajld, više volim sebe.

Ta zaboravljena pesma me je uzбудila, podigla u meni, poput iznenadnog vetra, oblačić neopisivih iskrica plemenitosti, radosti, želje da igram, da plačem, da se smejem, da poljubim sto sa kariranim stolnjakom za kojim sam jela, da cmoknem čašu sa dva prsta vina, da izmislim svaku radost, da pobedim činjenice mog emotivnog života, lako i lepršavo, i stvarno, kao što je stvaran bio njegov glas.

Pa, ja živim! Jer, kao i očaj, tako je i sreća, u nama. Možda sam sada življa nego ikada pre, imam za to svoje divne, tajne, predivne razloge.

Ali, o tome sada ne želim da govorim.

Sinula mi je ideja šta treba da uradim. U svakom slučaju, imala sam neku vrstu uslovnog refleksa, gotovo fizičke

potrebe da sedim za svojim pisaćim stolom. Upalila sam kompjuter i krenula da surfujem po mreži, a sa Radio JAT-a, slali su mi sve same bisere koji su me grlili, ljubili, golicali i činili mi izvanredno predivno društvo u toj novembarskoj noći, u kojoj sam se ludo zabavljala. Niko mi ne treba! Zar nije najvažnija stvar u životu – dobro se zabavljati radeći dobra dela?

Napokon, pronašla sam veb-sajt o kome mi je pisao Igor, „sa tekstovima svih pesama koje su napisane“.

„Ljubo, ako ti treba Arsen, ili Crnjanski, Bob Marli, šta god, možeš da nađeš njihove pesme. Samo ukucaš www.lyrics.com. Ja sam tako skinuo Eminema. Ono, „sorry, mama, I never meant to hurt you“, napisao mi je sin pre nekoliko nedelja. Kakva čudesna simbolika!

Po Igorovim uputstvima, kao luda sam tražila *Il faut savoir*. Znala sam da unutra, u toj pesmi, leži nešto predivno za mene i za tu nedelju uveče, koja mi se iznenada učinila kao nešto veoma obećavajuće.

Ja sam profesorka engleskog, ali me je dodatno neobično uzbudivala ideja da prevedem pesmu sa francuskog. A nisam mogla samo da sedim. Morala sam da se nečim bavim, morala sam da se zabavim.

Pored mene, na stolu su bili rečnici, i čaša vina. I svi oni predivni sentimentalni muški glasovi. I pakla odvratnih ronhil superlajt, pošto sam tog jutra odlučila da dramatično smanjim pušenje. Tako da su cigarete bile kao da pušim papirnu kesu. Odvratne, skoro da su mi izazvale zauške. Ali, bila sam u stvaralačkom zanosu, a to je posle ljubavnog, najbolja stvar koja može da vam se desi u životu.

I tako sam navalila na prevođenje.

U ponoć sam, zadovoljna, pogledala svoje malo delo, prepev te divne pesme, i na kompjuteru pritisnula „print“.

Sa milošću i razneženošću gledala sam svoje malo „pesničko“ delo. Čitala sam naglas, i izražajno.

Evo šta je ispalo.

Šarl Aznavur, „*Il faut savoir*“
Prepevala Ljubica

Treba znati

*Baš tad se smejati, treba znati
Kad najbolje odlazi polako
Kad samo najgore može da nas prati
U životu u kome plakati je lako*

*Šta košta nek košta, treba znati
Dostojanstvo svoje čuvati
Bez obzira kol'ko treba da se plati
Ići bez osvrtaanja, treba znati
Pred srećom koja neće da se vrati
Pred sudbinom razoružani, mali
Sakriti suze, treba znati
Al' moje srce i ja nismo znali*

*Kad ljubav postane neuslužna
Napustiti taj sto, treba znati
Pre nego što postane jadna, ružna
I otići tiho, bez buke da nas prati*

*Ispod maske svakodnevnog, treba znati
Sakriti patnju što plavi*

*I zauzdati krike mržnje,
koji su poslednje reči ljubavi*

*Treba znati, hladan ostati
I utišati srce koje umire
Sakriti da te volim, na licu koje pati
Ali ja nisam znao, i neću znati*

Bože, kako je lepo! „Prelepo je“, rekla sam glasno. „Ljubice, pa ti imaš izvesnog dara i za prepeve. Nisi loša i biće nešto od tebe!“

Mislím, zaslužila sam to malo bezazleno zadovoljstvo sobom. Zaslužila sam svaku kap vina, i svaki sekund uživanja uz karbonaru, uz muziku, pa čak i svaku cigaretu. Zaslužila sam ceo taj dan i zaslužila sam da ga nazovem jednim divnim, ispunjenim danom.

Dajem sebi, napokon, dozvolu da uživam.

Hm, eto, kako život, kada ga ispunimo delima, ma kako ona bila mala i naizgled beznačajna, može da bude divan, pomislila sam u duhu baptističkog sveštenika iz remek-dela Barbare Kingsolver.

Ni ove noći telefon mi nijednom nije zazvonio, primetila sam sa olimpskim mirom! Nije me, odjednom, više bilo briga.

Legla sam zadovoljna, sa ljubavlju gledajući isprintanu pesmu, sa *Fukanjem* pored jastuka i sa odlukom da ću od sutra, od ponedeljka, stvarno, s punim pravom, početi stvarni novi život.

Druga glava

Veličanstven je dan odluke. Zato volim ponedeljak, a ne podnosim nedelju.

Mada, jučerašnji dan, i naročito večer, bilo je divno. To je jedna od retkih nedelja u mom životu koja mi je ostala u blistavoj uspomeni. Jer, inače, mislim, nedelja je kraj, ponedeljak je početak.

Oh, dremljive, umorne, pospane nedelje koje uvek liče jedna na drugu, nedelje koje nisu ništa drugo do samo čekanje da prođu i da dođe ponedeljak. Nedelja sama sebe negira, sama sebe ne podnosi; u tom danu, bar kod romantika poput mene, ili kod dobrih đaka i njihovih profesora, postoji samo sutra; nedelja, to je dan u kome prezent takoreći ne postoji – ili je perfekt ili je futur. Zato mi je nedelja uvek bila tužan dan.

Nedelja od posle ručka, pa nadalje, čista je katastrofa. Depresija. Čekanje. Izgubljeno vreme. Tišina i sporost. Varenje. Sumrak, teži nego bilo koji drugi. Žene peglaju nedeljom, zar ne? Ili farbaju kosu. Muškarci spavaju ili gledaju sportske kanale. Mnoge kuvaju za dane koji dolaze.